

معاونت درمان
کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین):

۹۰۰۳۸۵ و ۹۰۰۳۹۰ فیت انواع عینک.

92352 Fitting of spectacles (all types)

به سفارش:

اداره استانداردسازی و تدوین راهنماهای بالینی

دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت

آذر ماه ۱۳۹۴

تدوین کنندگان:

دکتر علی میرزاجانی رئیس انجمن علمی اپتومتری

علیرضا جعفری معاون انجمن

عبدالله فرزانه کارشناس کمیته

علی اکبر شفیعی کارشناس کمیته

امیر اسهرلوس کارشناس کمیته

ناظران ستاد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دکتر علیرضا اولیایی منش، دکتر مجید داوری، دکتر آرمان زندی، دکتر آرمین شیروانی، مجید حسن قمی، دکتر عطیه صباغیان پی رو،

مینا نجاتی، دکتر مریم خیری، دکتر بیتا لشکری

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

توسعه جوامع و گسترش نظام های صنعتی در جهان، خصوصاً در دو سده اخیر و نیز توسعه ارتباطات و مبادلات تجاری موجب گردید که تقریباً تمام کشورهای جهان به منظور درک و برآورد شدن نیازها، به تدوین استاندارد و توسعه آن روی آورند. نیاز به تدوین استانداردها باعث شد تا همگان به ضرورت یک مرجع برای تدوین استانداردها، پی ببرند. در نظام های سلامت نیز مهمترین هدف نظام ارائه خدمات سلامت، تولید و ارائه محصولی به نام سلامتی است که ارائه مناسب و با کیفیت این محصول، نیازمند تدوین و به کارگیری شاخص و سنجه هایی برای تضمین ارتقای کیفیت خدمات در درازمدت می باشد.

اندازه گیری کیفیت برای جلب اطمینان و حصول رضایت آحاد جامعه، قضاوت در زمینه عملکردها، تامین و مدیریت مصرف منابع محدود، نیازمند تدوین چنین استانداردهایی می باشد. استانداردها همچنین به سیاستگذاران نیز کمک خواهد نمود تا به طور نظام مند به توسعه و پایش خدمات اقدام نموده و از این طریق، آنان را به اهدافی که از ارائه خدمات و مراقبت های سلامت دارند، نائل و به نیازهای مردم و جامعه پاسخ دهند. علاوه بر تدوین استانداردها، نظارت بر رعایت این استانداردها نیز حائز اهمیت می باشد و می تواند موجب افزایش رضایتمندی بیماران و افزایش کیفیت و بهره وری نظام ارائه خدمات سلامت گردد. طراحی و تدوین استانداردهای مناسب برای خدمات سلامت، در زمره مهمترین ابعاد مدیریت نوین در بخش سلامت، به شمار می آید. اکنون در کشورمان، نیاز به وجود و برقراری استانداردهای ملی در بخش سلامت، به خوبی شناخته شده و با رویکردی نظام مند و مبتنی بر بهترین شواهد، تدوین شده است.

در پایان جا دارد تا از همکاری های بی دریغ سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، انجمن های علمی، تخصصی مربوطه، اعضای محترم هیات علمی در دانشگاه های علوم پزشکی، وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و سایر همکاران در معاونت های مختلف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که نقش موثری در تدوین استانداردهای ملی در خدمات سلامت داشته اند، تقدیر و تشکر نمایم.

انتظار می رود استانداردهای تدوین شده توسط دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت مورد عنایت تمامی نهادها و مراجع مخاطب قرار گرفته و به عنوان معیار عملکرد و محک فعالیت های آنان در نظام ارائه خدمات سلامت شناخته شود.

امید است اهداف متعالی نظام سلامت کشورمان در پرتو گام نهادن در این مسیر، به نحوی شایسته محقق گردد.

دکتر سید حسن قاضی زاده هاشمی

وزیر

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

انجام درست کارهای درست، متناسب با ارزش ها، مقتضیات و شرایط بومی کشور، رویکردی است که بدون شک سبب ارتقای مستمر کیفیت خدمات سلامت می گردد. از الزامات اصلی تحقق چنین اهدافی، وجود استانداردهایی مدون می باشد. استانداردهای مبتنی بر شواهد، عبارات نظام مندی هستند که سطح قابل انتظاری از مراقبت ها یا عملکرد را نشان می دهند. استانداردها چارچوب هایی را برای قضاوت در خصوص کیفیت و ارزیابی عملکرد ارائه کنندگان، افزایش پاسخگویی، تامین رضایت بیماران و جامعه و ارتقای پیامدهای سلامت، فراهم می کنند. بنابراین، ضرورت دارد تا به عنوان بخشی از نظام ارائه خدمات، توسعه یابند.

علی رغم مزایای فراوان وجود استانداردهای ملی و تاکید فراوانی که بر تدوین چنین استانداردهایی برای خدمات و مراقبت های سلامت در قوانین جاری کشور شده و اقدامات پراکنده ای که در بخش های مختلف نظام سلامت کشور صورت گرفته است؛ تا کنون چارچوب مشخصی برای تدوین استاندارد خدمات و مراقبت های سلامت در کشور وجود نداشته است.

با اقداماتی که از سال ۱۳۸۸ در دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت گرفته، بستر و فرایند منظم و مدونی برای تدوین چنین استانداردهایی در سطح ملی، فراهم آمده است.

استانداردهای تدوینی پیش رو منطبق بر بهترین شواهد در دسترس و با همکاری تیم های چندتخصصی و با رویکردی علمی تدوین شده است. کلیه عباراتی که در این استانداردها، به کار گرفته شده است، مبتنی بر شواهد می باشد. امید است که با همکاری کلیه نهادها، زمینه اجرای چنین استانداردهایی، فراهم گردد.

لازم می دانم از همکاری های شایسته همکاران محترم در معاونت آموزشی، دفاتر نظارت و اعتباربخشی امور درمان، مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی و کلیه همکاران در دفتر ارزیابی فناوری تدوین استاندارد و تعرفه سلامت که تلاش های پیگیر ایشان نقش بسزایی در تدوین این استانداردها داشته است، تقدیر و تشکر نمایم.

دکتر محمد حاجی آقاجانی

معاون درمان

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین):

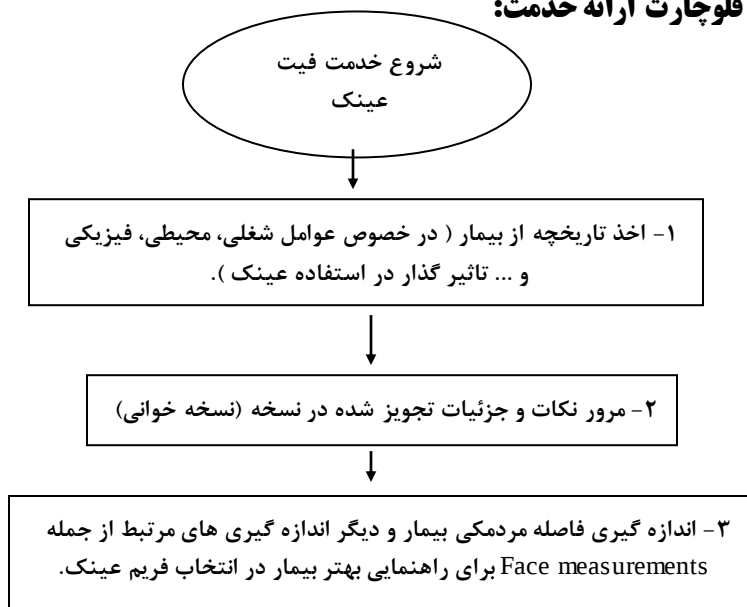
۹۰۰۳۸۵ و ۹۰۰۳۹۰ فیت انواع عینک.

92352 Fitting of spectacles (all types)

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

فیت عینک عبارت است از انتخاب تخصصی فریم عینک مناسب از لحاظ اندازه-طرح-جنس-فیلد-مدل، انتخاب عدسی مناسب از لحاظ طرح، جنس، پوشش های محافظتی و ...، تعیین پلان اپتیکی تراش عدسی، کنترل عدسی تراش خورده و سوار نمودن آن بر روی فریم، تنظیمات و رگلاژ نهایی. این خدمت شامل فیت انواع عینک ها (و نه محدود به) از جمله تک دید (دور و نزدیک)، دوکانونه، سه کانونه، تدریجی (پروگرسیو)، آفاکیا و سودوفاکیا (دارای عدسی داخل چشمی IOL)، عینک های کم بینابان، عینک های ایزوکونیک، عینک های کاسمتیک به منظور پوشش ناهنجاری های چشمی، پلکی، صورتی. عینک های آفتابی جهت جلوگیری از پرتوهای مضر (فرا بنفش و مادون قرمز) و فیلترهای پلاریزه برای افراد بزرگسال و کودکان، انواع عینک های ایمنی، صنعتی، ورزشی و مشاغل خاص می باشد. ^(۱)

ج) طراحی گام به گام فلوچارت ارائه خدمت:

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

۱۰- سپس کنترل نهایی قدرت عدسی و مراکز اپتیکی و زوایای درخواست شده در نسخه با استفاده از دستگاه لنزمتتر (پس از اتمام مراحل تراش و نصب عدسی) و تایید صحت و دقت عینک ساخته شده و اطمینان از رعایت موارد خواسته شده در نسخه.

۱۱- تنظیم عینک روی صورت بیمار (frame adjustment): ملاحظه ترکیب صورت بیمار، تناسب ابروها و گونه ها و چگونگی قرارگیری روی بینی و پشت گوش و رعایت فاصله ورتکس خلفی طبق نسخه تجویز شده.

۱۲- دادن مشاوره به بیمار در خصوص استفاده از عینک، از جمله (و نه محدود به): انتظارات بیمار، محدودیت های او، طول دوره و زمان سازگار شدن به عینک و نیز روش حفظ و نگهداری عینک.

تحويل عینک و پایان خدمت
فیت عینک

(د) فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

(با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی های آموزشی مصوب مورد نیاز. در صورت ذکر

دوره آموزشی باید مدت اعتبار دوره های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

اپتومتریست ها (مقاطع کارشناسی، دکترای حرفه ای، کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی)، چشم پزشکان و بیماران نیازمند

خدمت بطور مستقیم.

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

(ه) ویژگی های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

(با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی های آموزشی مورد نیاز. در صورت ذکر دوره

آموزشی باید مدت اعتبار دوره های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

اپتومتریست ها (مقاطع کارشناسی، دکترای حرفه ای، کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی) که دارای شماره نظام پزشکی می باشند.

(و) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	فرمول محاسباتی تعداد نیروی انسانی مورد نیاز	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	دستیار اپتومتری	۱		حداقل دارای دیپلم متوسطه	آموزش نزد اپتومتریست	راهنمایی و کمک به بیمار در روند انتخاب و فروش، تحت نظر مسئول فنی

(ز) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت: (در صورت نیاز به دو یا چند فضای مجزا با ذکر مبانی محاسباتی

مربوط به جزئیات زیر فضاها بر حسب متر مربع و یا بر حسب بیمار و یا تخت ذکر گردد):

فضای استاندارد و لازم برای موسسه عینک طبی که توسط وزارت بهداشت و درمان تعریف شده است.

(ح) تجهیزات پزشکی سرمایه ای (و یا اقلام اداری) اداری و به ازای هر خدمت: (ذکر مبانی محاسباتی تجهیزات مورد

نیاز بر حسب بیمار و یا تخت):

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

ردیف	عنوان تجهیزات	انواع مارک های واجد شرایط	شناسه فنی	کاربرد در فرایند ارائه خدمت	متوسط عمر مفید تجهیزات	تعداد خدمات قابل ارائه در واحد زمان	متوسط زمان کاربری به ازای هر خدمت	امکان استفاده همزمان جهت ارائه خدمات مشابه و یا سایر خدمات
۱	لنز متر	Topcon, Nidek, Huvitz, Inami, Shin- Nipon ^(۲)		تعیین میزان اسفریک و سیلندریک و نیز محور سیلندر و همچنین میزان پریم اعمال شده روی عدسی عینک ، تعیین میزان عبور اشعه فرابنفش و نیز شدت فتوکرومیک بودن عدسی در برخی دستگاهها. تعیین و مشخص کردن مراکز اپتیکی عدسی عینک برای تراش.	۱۰ سال	۱	۲ دقیقه	خیر
۲	اسفرومتر			تعیین انحنای پایه عدسی های بکار رفته در عینک	۵ سال	۱	۲ دقیقه	خیر
۳	سنتراسکوپ	Hi-Tech,		مرکز یابی دقیق عدسی ها جهت تراش دقیق محور و pd، تراش عدسی فریم بزرگتر بر روی فریم کوچکتر	۳ سال	۱	۲ دقیقه	خیر
۴	گرم کن فریم (Frame Heater)	Hi- Tech,		اعمال تغییر حالت در فریم های کائوچویی و مشتقات آن برای خارج کردن یا ثابت کردن عدسی	۳ سال	۱	۴ دقیقه	خیر
۵	UV تست (UV tester)	Hi- Tech,		اندازه گیری میزان بلوک کنندگی پرتو فرابنفش	۳ سال	۱	۱ دقیقه	خیر

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

				عدسی ها				
۶	<u>وسایل لازم برای</u> <u>تراش عینک</u> (جعبه ابزار عینک سازی) شامل انواع پیچ گوشتی ها و کاترها و انبرها و پیچ و مهره و انواع پد عینک .	CENTRO STYL	جهت انجام تنظیمات دسته، دماغه، پیچ و مهره و پین	۵ سال	۱	۳ دقیقه	بله	
۷	میز و صندلی چرخدار، آینه، ویترین نمایش و							

ط) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)	مدل / مارک های واجد شرایط (تولید داخل و خارج)
۱	مواد پاک کننده مثل استون و الکل	۱	تولید داخل
۲	ماژیک ضد آب	۱	تولید داخل
۳	فریم عینک (فلزی و کائوچویی)	متناسب با مراجعین به موسسه عینک طبی	تولید خارج
۴	عدسی عینک (سفید، فتوکروم، شیشه و پلاستیک، جذبی، رنگی، پلاریزه و)	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی
۵	دستمال عینک	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی
۶	بند عینک	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی
۷	پد های چشمی	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

۸	جلد عینک	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی
۹	تستر پولاروید	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید خارج
۱۰	اسپری عینک	متناسب با مراجعین به موسسه	تولید داخلی و خارجی

ی) عنوان خدمات درمانی و تشخیص طبی و تصویری جهت ارائه هر واحد خدمت: (به تفکیک قبل، بعد و حین ارائه

خدمت مربوطه در قالب تائید شواهد جهت تجویز خدمت و یا پایش نتایج اقدامات):

ردیف	عنوان خدمت پاراکلینیکی	تخصص صاحب صلاحیت جهت تجویز	شناسه فنی خدمات	تعداد مورد نیاز	قبل، حین و یا بعد از ارائه خدمت (با ذکر بستری و یا سرپایی بودن)
۱	-	-	-	-	
۲	-	-	-	-	
۳	-	-	-	-	

ک) ویزیت یا مشاوره های لازم جهت هر واحد خدمت: (سرپایی و بستری):

ردیف	نوع ویزیت / مشاوره تخصصی مورد نیاز	تعداد	سرپایی / بستری
۱	-	-	-
۲	-	-	-
۳	-	-	-

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت: (ذکر جزئیات مربوط به ضوابط پاراکلینیکی و بالینی مبتنی بر شواهد و نیز

تعداد مواردی که ارائه این خدمت در یک بیمار، اندیکاسون دارد):

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

تمامی افرادی که برای آنها (از مراکز ذیصلاح و دارای شماره نظام پزشکی) نسخه عینک ارائه شده است. (تمامی مشمولین خدمت کد ۹۰۰۳۷۵ درمان با عینک).

تبصره: در صورتی که خدمت ساخت و ارائه عینک در خارج از مرکز مورد معاینه و بدون نظارت مسئول فنی مرکز صورت بگیرد و بیمار دارنده نسخه برای ارزیابی صحت عینک ساخته شده و کنترل مجدد مراجعه نماید، شامل این خدمت گشته و پس از مراحل پذیرش، مراحل فیت عینک یک به یک بررسی و کنترل می گردد (فیت مجدد عینک).

(م) دامنه نتایج مورد انتظار، در صورت رعایت اندیکاسیون های مذکور: (ذکر جزئیات مربوط به علائم پاراکلینیکی و بالینی بیماران و مبتنی بر شواهد):

در صورت اطمینان از صحت نسخه، انتظار می رود با توجه به پروتکل مشخص انتخاب فریم و عدسی مورد نیاز یا اشاره شده در نسخه اپتومتریست / چشم پزشک و با توجه به تنوع دستگاه های اتوماتیک تراش و ساخت عینک، خدمت ارائه و فیت عینک به شکل نسبتاً یکسانی در همه موسسات دارای پروانه از وزارت بهداشت و درمان صورت گیرد.

(ن) شواهد علمی در خصوص کنترال اندیکاسیون های دقیق خدمت (ذکر جزئیات مربوط به ضوابط پاراکلینیکی و بالینی و مبتنی بر شواهد):

همه موسسات پروانه دار و مجاز به فعالیت در این زمینه موظف هستند صرفاً به افراد دارای نسخه با مهر اپتومتریست / چشم پزشک ارائه خدمت کرده و از پذیرفتن سفارش های شفاهی و به خواست خود بیمار خودداری نمایند.

س) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

زمان انجام مراحل خدمت به طور میانگین به شرح ذیل می باشد:

معرفی عینک ها، انتخاب فریم و امتحان آن (پرو) بر روی صورت	۱۲ دقیقه
انتخاب عدسی متناسب با نسخه و نیاز بیمار	۴ دقیقه

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

- اندازه گیری فریم، تنظیم فاصله مردمکی، ارتفاع عینک و سایر مختصات مورد نیاز ۳ دقیقه
- لنز متری و تعیین مراکز اپتیکی عدسی ۲ دقیقه
- در موارد فریم های کائوچویی حرارت دادن متناسب با مواد تشکیل دهنده و نصب عدسی ۴ دقیقه
- لنز متری مجدد جهت کنترل محور ها و فاصله مردمکی و وجود فشار اضافی بر لبه ها (تنسیس کوپی / پلاریزوسکوپی) ۲ دقیقه
- شستشو و تمیز کردن عینک ۱ دقیقه
- ارائه و فیت نهائی بر روی صورت فرد و ارائه توضیحات مورد نیاز برای استفاده بهتر ۲ دقیقه

۳۰ دقیقه

مجموع زمان مورد نیاز

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	اپتومتریست	همه مقاطع تحصیلی	۲۰ دقیقه بر حسب نیاز هر خدمت	مجری اصلی در همه مراحل
۲	دستیار اپتومتریست	حداقل دیپلم متوسطه	۱۲ دقیقه بر حسب نیاز هر خدمت	راهنمایی بیمار و کمک به امر فروش

ع) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه: (مبتنی بر شواهد):

این خدمت نیاز به بستری ندارد.

ف) حقوق اختصاصی بیماران مرتبط با خدمت:

در مواردی که بیمار با مشکل غیر عادی عدم عادت به عینک جدید مواجه می شود، مشاوره در خصوص آزمایش مجدد توسط تجویز کننده نسخه برای اثبات صحت نسخه تجویزی پیشنهاد می گردد. اپتومتریستی که ارائه و فیت عینک نسخه شده توسط تجویز کننده دیگری را انجام می دهد بایستی از صحت انجام کار مطمئن گردد هر چند که فیت کننده و ارائه کننده این خدمت مسئولیتی در مورد تاثیر یا صحت تجویز سایر تجویز کنندگان ندارد.

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

ص) چه خدمات جایگزینی (آلترناتیو) برای خدمت مورد بررسی، در کشورمان وجود دارد:

در مواردی که نسخه لنزهای تماسی توسط اپتومتریست یا چشم پزشک تجویز شده است، فیت لنزهای تماسی توسط اپتومتریست یا چشم پزشک به عنوان خدمات آلترناتیو محسوب می گردد.

ق) مقایسه تحلیلی خدمت مورد بررسی نسبت به خدمات جایگزین:

ردیف	خدمات جایگزین	میزان دقت	میزان اثربخشی	میزان ایمنی	میزان هزینه -	سهولت (راحتی)	میزان ارتقاء امید به زندگی و یا کیفیت زندگی نسبت به خدمت مورد بررسی
۱	لنزهای تماسی	با دقت خوبی می تواند جایگزین گردد البته به شرطی که ویژگی های لازم استقرار لنز تماسی بر روی قرنیه وجود داشته باشد.	به دلیل مشکلات ثانویه (اثربخشی کمتر)	همراه با ریسک ابتلا (ایمنی کمتر)	با هزینه بیشتر و ماندگاری کمتر	با مشکلات استفاده بیشتر	از نظر زیبایی ظاهری و عدم محدودیت ورزشی و موارد مشابه روزمره، کیفیت زندگی افزایش می یابد.
۲	=	=	=	=	=	=	=
۳	-	-	-	-	-	-	-

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

در نهایت، اولویت خدمت با توجه به سایر جایگزین ها، چگونه می باشد؟ (با ذکر مزایا و معایب مذکور از دیدگاه بیمار (End User) و دیدگاه حاکمیتی نظام سلامت):

اولویت نخست یا اصلی تلقی می گردد.

رفرنس ها:

۱ - Clifford W. Brook, Irvin M. Borish, System for Ophthalmic Dispensing, Third Edition, 2007,

- ۱ - شرکت ایران ممکو نمایندگی محصولات شرکت Topcon ژاپن به شماره ۶۶۴۰۳۶۶۰ - شرکت ابطحی طب نمایندگی محصولات Nidek ژاپن به شماره ۸۸۷۱۵۱۰۰ - شرکت آمیکو یسنا پارس نمایندگی محصولات Huvitz کره جنوبی به شماره ۲۲۶۳۲۳۶۶ - شرکت عالی پیام نمایندگی محصولات Inami ژاپن به شماره ۸۸۷۴۵۹۲۵ - شرکت نیکو شریان نمایندگی محصولات شرکت Shin-Nippon ژاپن به شماره ۸۸۰۸۲۵۵۹ - شرکت بریوت نمایندگی محصولات شرکت بریوت فرانسه به شماره ۶۶۷۵۶۶۰۶ - شرکت سامان دید گستر نمایندگی محصولات شرکت Hi-Tech چین به شماره ۶۶۷۱۸۰۳۱ -